

לפרש"י, לרבי יהודה כשר לטובלו אפילו הכלי מלא בהם, שרואים אותם כאילו היו מים ממש. ולחכמים החולקים על סברת 'רואין' – פסול, כל שמראהו ניכר וכ"ג).
לפרוש התוס', לר' יהודה רואין כאילו היה יין אדום, כי מ"ר אינם נחשבים כמין המים. ולת"ק תלוי אם מראהו ניכר בכלי – פסול, ואם לאו – כשר.
מי חטאת – כל שהמים הרגילים מרובים ממני החטאת – כשר. אך לדעת הסובר מין במינו אינו בטל – אין כשר אפילו הם מועטים (ואין מועיילה השקתם למי המקוה, משום חשיבותם או משום שאין זריעה להקדש. ערש"י ותוס'). ורק בכלי שנמא גבו ולא תוכו (בטומאת משקין מדרבנן), כיון שרבו המים הרגילים – כשר (רבא).
בתוס' משמע שלתנא דמתניתין אין להכשיר ברוב מי חטאת אלא רואים כאילו היה יין אדום, וכל שיש בהם שיעור שהיה ניכר בכלי – פסול לטובל.

דף עט

קכה. א. מהו דין טומאתו של עביט מי רגלים של זב?
ב. המסיט פשתן שטוואתו נדה – האם נטמא בכך?

א. עביט של חרס הבלוע במי רגלים של הזב, חרסיו מטמאים במשא. נתן בהם מים שלש פעמים – טהור, שכבר נפלטו המ"ר. נשתמש בו אדם אחר ללא נתינת מים – לדברי תנא קמא [שהוא רבי יהודה]: טמא אפילו נשתמש בו הרבה, שסובר מין במינו לא בטל. רבי אליעזר בן יעקב מטהר לאחר שלש פעמים של שימוש.
וכן הלכה, שמשנת ראב"י קב ונקי. ומכאן ראייה לר"ת שמין במינו – בטל (תוס'. וכ"פ הרמב"ם).
ודעת רש"י להלכה שמין במינו אינו בטל.

ב. פשתן שטוואתו נדה – המסיט טהור, שהרוק אינו מטמא כשהוא יבש. ואם היה לח – טמא. נתנוהו במים ורבו עליו – לדעת חכמים טהור ולר"י טמא (עפ"י התוס'), ואפילו נתנו בו מים כמה פעמים – לפי שהרוק חודר היטב בפשתן וקשה לצאת, לפיכך אינו נפלט בנתינת מים ג' פעמים [בניגוד למי רגלים שבחרס הנ"ל].

קכו. דם פסולים או דם התמצית שנתערב בדם זבח כשר – האם זורקים את הדם על המזבח?

דם פסולים ודם התמצית שנתערבו בדם; אפילו יש בדם הכשר כדי לבטלם – יישפך לאמה, גזרת חכמים היא (אטו תערובת שאין בה כשיעור ביטול, או שמא יששירו זריקת דם פסולים ודם התמצית בפני עצמם. ערש"י ותוס'). לדברי רבי אליעזר כהסבר רב זביד, שניהם יזרקו על המזבח, שלא גזרו חכמים לפסול קדשים. ולהסבר רב פפא, בדם התמצית כשר (שאינו מצוי שיהא רבה על דם הנפש, לפיכך לא גזרו בו), ובדם פסולים – פסול מגזרה דרבנן.
לדברי הכל אם לא נמלך ונתן – כשר (כאשר יש שיעור בדם הכשר שאינו בטל, כגון כדי שיהא ניכר במים לת"ק) או כשהוא רוב (למאן דלית ליה 'רואין'). ולרבי יהודה די אפילו במשהו דם כשר, שמין במינו לא בטיל. (ואפשר שלר"י כשר אפילו לכתחילה לזרוק. עתוס').

דפים עט – פא

קכז. מה דין התערובות דלהלן, כשנתערב דם בדם באותה כוס או כשנתערבה כוס בכוסות:

- א. קרבנות תמימים ובעלי מומים.
- ב. הניתנים למעלה והניתנים למטה. [מה הדין כאשר לא נמלך, ונתן למעלה או למטה?].
- ג. הניתנים במתנה אחת בנייתנים במתנה אחת.
- ד. מתן ארבע במתן ארבע.
- ה. מתן ארבע במתנה אחת.

א. נתערב דם תמימים בדם בעלי מומין באותו כלי – יישפך לאמה משום גזירה [ובדיעבד כשר כל שלא נתבטל הדם הכשר בדם הפסול, כמבואר לעיל]. כן סתמה משנתנו. ולדברי רבי יהודה, לרבי אליעזר – ייקרב, ורואה אני את הדם הפסול כאילו הוא מים.

כוס בכוסות – לדברי רבי אליעזר: אם קרב כוס אחד, ייקרבו כל הכוסות, ובלבד שיתנם שנים שנים ולא אחד אחד (רבי אלעזר). ולר' יהודה, סובר ר"א שיקרבו אפילו לא קרב אחד מהן, ורואה אני הדם הפסול כאילו הוא מים.

ב. ניתנים למעלה בנייתנים למטה, דם בדם; לדברי רבי אליעזר יתן בתחילה למעלה ורואה אני את התחתונים שנתנם שם, כאילו הן מים. ויחזור ויתן למטה. לריש לקיש ולר'בא בשיטת ר' אליעזר – עלו לו הן העליונים הן התחתונים, מפני ש'יש בילה' בתערובת משקיין והרי נתן מדם שניהם למעלה ולמטה. ואילו לר'בא בשיטת ר' אליעזר אין בילה ולא עלו לו העליונים אלא כשיש (מחצה או) רוב מהם, ונתן כדי שיעור התחתונים ועוד משהו למעלה. וכן להפך, תחתונים לא עלו לו אלא כשהם רוב, ונתן למטה (ועתו' ומפרשים) כשיעור עליונים ועוד, שרק אז ודאי נתן גם במקומו.

נתערבה כוס בכוסות – יתן מכל כוס למעלה ולמטה, ורואה אני את הדם האחר כאילו הוא מים. חכמים חולקים על רבי אליעזר וסוברים שבכל אופן יישפך לאמה. ולדברי רבי יהודה מודים חכמים בזה לסברת 'רואין', ויעשה כלשיטת ר' אליעזר.

נתן למטה בלא שנמלך – לר"א: יחזור ויתן למעלה (ושוב יתן למטה, לשם שפיכת שירים. תוס') ויצא ידי עליונים (לר'בא אשי). ולר"ל ור'בא – אף ידי תחתונים וכנ"ל. לחכמים – ישפך לאמה. נתן למעלה בלא להמלך – יתן עתה למטה ועלו לו עליונים ותחתונים בין לחכמים בין לר"א, מלבד לדעת ר'בא אשי אליבא דר' אליעזר ש'אין בילה' – לא עלו לו אלא כאשר אחד מהם מרובה, ונתן כשיעור הדם האחר המועט ועוד, כנ"ל.

ולר'בא יוסף ורבי יוחנן (ר' רבי אלעזר) (פא), אין לתת לכתחילה למטה לדעת חכמים, כי לדעתם מקום מתן דם העולה אינו מקום השירים הלכך אין לשנות מקום דם קרבן זה כדי לתקן קרבן אחר.

ג. נתערבו דמי קרבן של מתנה אחת בדמי קרבן אחר שמתנתו אחת – ינתנו במתנה אחת. בכוסות נפרדים – ינתן מכל כוס מתנה אחת. ולדעת הסובר 'אין בילה' (ר'בא אשי בשיטת ר' אליעזר), אף בתערובת שבאותה כוס צריך לתת באופן שיצא מן הספק, שודאי דמי שניהם ניתנו על המזבח. דנו התוס' אם יכול לתת את כל הדם המערב במתנה אחת.

ד. מתן ארבע במתן ארבע – ייתנו במתן ארבע. בכוסות נפרדים – יתן מתן ארבע מכל כוס. ולדעת הסובר 'אין בילה' – גם בכוס אחת צריך לתת שיעור שיצא מן הספק, שבודאי ניתן מכולם.

ה. מתן ארבע במתנה אחת – לר' אליעזר: יתנו במתן ארבע. והעודף – רואין כאילו הוא מים. לר' יהושע: יתן מתנה אחת בלבד וכשר – בין בכוס אחת בין בכוסות נפרדות. ולדעת האומר 'אין בילה', צריך לתת באופן שיצא מן הספק, שודאי ניתן מדמי כולן, וכנ"ל.

משמע מתוך הסוגיא שאם נתערב בכדי מתנה אחת במתן ארבע, אף לרבי יהושע יתן ארבע, שאין כאן בל תוסיף מפני שאין בתערובת אלא בכדי מתנה אחת. ובתוס' מבואר שזה רק למאן דאמר אין בילה, ומשום שאפשר שנותן מדם מתנה אחת לבדו, הלכך מפני הספק אין לחוש משום בל תוסיף, אבל למ"ד יש בילה אסור.

דף פ

קכח. מי חטאת שנתערב בהם מעט מים רגילים – האם כשרים להזאה, וכיצד?

מים שנפלו למי חטאת המקודשים, מן התורה בטל המיעוט ברוב וכשר, אלא שהחמירו חכמים במי חטאת שאין המיעוט בטל (תוס'. ולר' יהודה, מין במינו אינו בטל) שאין המיעוט בטל.

ואולם לדעת הסובר הזאה צריכה שיעור ויש בילה יש לומר שמהתורה פסול כיון שבכל הזאה מעורבים מים פסולים וא"כ חסר שיעור הזאה, ואין המיעוט משלים לשיעור הרוב (קן אורה).

לדברי חכמים נפסלו המים, כי סוברים הזאה צריכה שיעור ושמא בהזאתו נחסר שיעור מי החטאת. ולדעתם שתי הזאות אינן מצטרפות להשלים שיעור הזאה. רבי אליעזר אומר: יזה שתי הזאות. ושלש דעות בהסבר שיטת ר' אליעזר; –

ריש לקיש; ר"א סובר יש בילה במשקין והזאה צריכה שיעור מסוים (ולא נתפרש מהו. תו"י יומא) ושתי הזאות מצטרפות להשלים שיעור הזאה, הלכך אם נתערבו מחצה מי חטאת (וכ"ש רוב. רש"י) עם מים אחרים – ניתן שתי הזאות, שבודאי בין הכל יש שיעור הזאה. ואם יש רוב ממים אחרים – אפשר שפסול (חזו"א).

רבא; הזאה אינה צריכה שיעור ויש בילה במשקין, ומן הדין היה די בהזאה אחת, שודאי יש בה טיפת מי חטאת – אלא שקנסו חכמים שלא יהנה מן התוספת, והצריכוהו להוות עוד.

רב אשי; סובר ר' אליעזר 'אין בילה' ולעולם יש לחוש שמא מזה ממים פסולים ולא ממני החטאת, אלא שאם נתערב כלשהו יזה שתיים, שאז ודאי יש מי חטאת בהזאתו מלבד מן המים הפסולים.

א. הלכה כחכמים שתערובת מים פוסלת (רמב"ם טומאת מת ט, ח). ומאידך כתב הרמב"ם (י, ח, יב, א)

שאין שיעור למים [נוכחמים דלהלן צג. כהסבר רבא שם], אלא די במשהו מן המים ליפול על הטמא ולטהרו. [יש מפרשים דבריו שא"צ שיעור במים הנופלים אך צריך שיעור במים שבאזוב, הלכך כשיש תערובת מים אחרים חסר מהשיעור שבאזוב ופסול (עפ"י ר"י קורקוס). וי"מ שאע"פ שלהלכה אין צריך שיעור, תערובת מים פוסלת הכל (ע' קר"א וחזו"א). וי"מ שהרמב"ם נקט כרבא שא"צ שיעור וקנסא הוא, וסובר שחכמים קנסו יותר, לפסול כל המים (ע' שפ"א)].

ב. להלכה יש בילה.

ג. יש מפרשים דברי רבי אליעזר [דלא כפרש"י]: יזה שתי הזאות חוץ לכלי, ובוזה יתכשרו שאר המים שבכלי (עפ"י פירוש המשנה לרמב"ם). והטעם, אם משום קנס, כרבא (עפ"י תוס' חדשים